

Dkt. Marv Wilson, Manabii, Kipindi cha 26, Isaya Chagua Vifungu, Sehemu ya 1

© 2024 Marv Wilson na Ted Hildebrandt

Huyu ni Dkt. Marv Wilson katika mafundisho yake kuhusu Manabii. Huu ni kipindi cha 26, Vifungu Vilivyochaguliwa vya Isaya, Sehemu ya 1.

Sawa, niko tayari kuanza.

Tuombeane, tafadhali. Asante, Baba, kwa siku nyingine. Tunatamani sana kutembea nawe kila siku.

Tunajua wakati mwingine barabara ni ngumu, wakati mwingine kuna mshangao, na changamoto njiani. Tunakushukuru kwamba wewe ni rafiki mwaminifu kwa safari. Hakika, neno letu kutoka Biblia ya Kiebrania linamaanisha mtu ambaye ameunganishwa nasi kama rafiki.

Tunakushukuru kwamba wewe ni mmoja, kama Mithali inavyotukumbusha, rafiki anayeshikamana na mtu kuliko ndugu. Asante kwa taswira tuliyo nayo katika Biblia ya Kiebrania ya Mungu wa Israeli, ambaye amekuwa Mungu wetu kupitia imani yetu katika Bwana Yesu Kristo. Tunaomba tunapomsoma Isaya na kujua moyo wake na moyo wa Manabii; tunaomba kwamba ujumbe huu ubaki nasi daima na kwamba tuutegeme kila wakati kwa sababu ni neno la Mungu.

Utupe neema ya kuishi nayo na kuitekeleza, nami naomba kupitia Kristo Bwana wetu. Amina.

Kuanzia hapa hadi mwisho wa kozi, nataka kushughulikia vifungu vilivyochaguliwa katika Isaya.

Baadhi ya vifungu muhimu zaidi, nadhani, vinajumuisha michango mikubwa ya Isaya katika theolojia, umuhimu wake kwa Agano Jipya, na ambavyo watu wa Mungu wametumia kuwaongoza katika maisha yao yote. Maandiko ni mojawapo ya mambo ambayo watu hurudia tena na tena ili kuunda mitazamo na mitazamo yao kuhusu historia. Kuna nyakati ambapo hisia zao huwachanganya na unahitaji ukaguzi wa ukweli kwa Maandiko kwa sababu maisha hayawezi kuishi milele katika hali ya kukata tamaa na kukata tamaa.

Hapo hapo kuna moja ya michango mikubwa zaidi ambayo Isaya anatoa. Yeye ni nabii wa matumaini kwa sababu Masihi na tumaini ni sawa, kwamba nyakati bora ziko mbele, kwamba majeshi unayoyaona yakivamia, kwamba mapambano ya kisiasa ya kupata mfalme mwenye haki zaidi na mwenye haki zaidi huko Yerusalemu si mambo ambayo yatadumu milele. Mungu anatengeneza mpango katika historia.

Mojawapo ya mambo bora zaidi katika kitabu chako cha kiada cha Heschel on the Prophets kinatukumbusha kwamba mapenzi ya Mungu na historia si sawa, lakini matendo ya watu binafsi na matendo ya mataifa yana uwezo wa kuendeleza au kurudisha nyuma mapenzi ya Mungu katika historia. Na Isaya ni nabii, na tunapaswa kuingia katika sura ya 6 ili kupata utume wake. Tofauti na Ezekieli, tofauti na Yeremia, ambaye anazungumzia wito wa Mungu katika maisha yao kama nabii, utume au wito wa Isaya unapatikana katika sura ya 6. Nataka hilo liwe lengo letu leo.

Utume huu alio nao kwa ajili ya kazi ya unabii unafanyika kama sehemu ya kile tunachoweza kukiita maono ya uzinduzi, maono ya Mungu. Na tena, tukirudi mahali tulipoanza kozi hii, huwezi kuwa nabii bila kukabiliwa na Mungu na wito huu unaoitwa. Unaweza kuwa kuhani kwa urithi, lakini huwezi kuwa nabii bila hisia kwamba Mungu amekuita kwa kazi hiyo ya ajabu.

Na ni wazi kwamba wakuu wa maandiko walitaka kukimbia zaidi mbele ya kazi hiyo. Musa alikuwa na mahubiri manne kwa Mungu, kwa nini hakuwa mtu wa kwenda kwa Farao. Na ukiangalia kazi ya Isaya, namaanisha ungependaje kuwekwa wakfu kwa huduma ya Kikristo na kuambiwa utahukumiwa kushindwa na hali yote ambayo ungepata kutoka kwa kutaniko lako.

Kuna upande wa hili ambapo Isaya alijua angehubiri, na kama sura ya 6 inavyosema, mioyo hiyo itakuwa migumu, macho yatakuwa hafifu, masikio yatakuwa butu, na mwitikio hautakuwa mzuri. Hilo halikuwa jambo la kutia moyo sana kuanza mara moja. Lakini jambo ambalo nabii alikuwa nalo lilikuwa ni ujuzi kwamba Mungu alikuwa akimwita.

Na kwa Isaya kulikuwa na moja ya maono haya makubwa kuliko maisha ya Mungu. Angalia andiko linaanza katika sura ya 6, katika mwaka ambao Mfalme Uzia alikufa. Uzia alikuja kwenye kiti cha enzi yapata mwaka 792, alikuwa na utawala wa miaka 52 hadi 740.

Kwa hivyo, tarehe yetu hapa kwa usahihi kabisa haijadiliwi kwa kiasi kikubwa na wasomi. Ni 740. Ninapendekeza kwamba tarehe zetu za Isaya ni 740 hadi 680. Labda inaenea hadi takriban miaka 60 ya huduma.

Sasa baada ya kifo cha Uzia, iliashiria kupita kwa enzi ya dhahabu ya nguvu fulani ya kiroho huko Yuda. Angalau tunajua kwamba mambo kadhaa chanya yalitokea nchini. Unaposoma 2 Mambo ya Nyakati 26, una habari za msingi kutoka siku za Uzia na unashiriki tu mambo machache yaliyotokea wakati huo.

Inazungumzia mafanikio yake. Alikuwa na jina lingine, Azaria, ambalo wakati mwingine hutajwa katika maandiko. Ninaposema kulikuwa na mambo ya kiroho yaliyotokea.

Tafakari 26 :5, alijiweka tayari kumtafuta Mungu katika siku za Zekaria aliyemfundisha kumcha Mungu. Na kadiri alivyomtafuta Bwana, Mungu alimfanya afanikiwe. Sawa, kuna mstari wa utangulizi kuhusu mfalme huyu wa miaka 52 hivi.

Siwezi kufikiria miaka 52 katika Ikulu ya Marekani kwa rais yeyote mmoja. Namaanisha, hiyo ni kipindi kirefu. Lakini alikuwa mtu akiwa na umri mdogo, kuanzia akiwa kijana hadi kutawala akiwa na umri wa miaka 16, kulingana na mstari wa 3. Na alikuwa na mafanikio ya ajabu katika nyanja nyingi.

Kiuchumi, alihimiza kilimo na biashara. Alijenga visima jangwani. Alipanua biashara ya Ufalme wa Kusini.

Mojawapo ya madai yake makubwa ya kufanikiwa ilikuwa ni uboreshaji wake wa Ufalme wa Kusini, kijeshi kwa upande wa ulinzi wa jeshi lake. Aliweka jeshi lililosimama kwenye uwanja wa wanajeshi 307,500 wa mapigano. Wote wamejiandaa vyema kuliko wakati mwingine wowote katika historia ya Israeli hadi sasa.

Na akaboresha jeshi kwa kofia za chuma na kutumia pinde na mishale. Huko Yerusalemu, alitengeneza injini zilizobuniwa na watu stadi ili ziwe kwenye minara na pembeni ili kurusha mishale na mawe makubwa. Na lugha hapa inatuambia katika 2 Mambo ya Nyakati 26 kuhusu mtu mmoja aliyefanya mengi zaidi kuboresha jeshi katika historia ya Israeli kuliko kitu kingine chochote.

Na aliwashinda Waamoni upande wa Mashariki. Na kwa vile alimtegemea Mungu, alifanikiwa. Kama wengi wenu mnavyojua, alikuwa na upungufu katika uwajibikaji alipoamua kwamba alitaka kufukiza uvumba.

Andiko linasema katika 2 Mambo ya Nyakati 26:16, alijivuna. Akaingia hekaluni na makuhani wakamkaribisha. Uzia alitaka kufukiza uvumba kwenye madhabahu ya uvumba, lakini kulikuwa na makuhani 80 hapo waliompinga Mfalme Uzia na kusema, Si haki yako, Uzia, kufukiza uvumba kwa Bwana.

Kwa hivyo, alitaka kuingilia kati katika ofisi ya ukuhani, jambo ambalo ni wazi lilikuwa si sahihi. Kulikuwa na utengano wa kanisa na serikali, angalau wakati huo. Ingekuwa kama mshiriki wa kanisa akija katika kanisa Katoliki, akikata kola, na kusema, Ningependa kuongoza Ekaristi leo.

Wewe ni nani? Kwa hivyo kutokana na haya yote, bila shaka, alipata ukoma. Sheria ya ukoma, bila shaka, ilikataza ujumuishaji wa kijamii wa wenye ukoma ndani ya jamii. Walitengwa.

Walitengwa, na hivyo ndivyo hasa vilivyomtokea. Aliondolewa na hakuweza tena kuendesha shughuli za serikali kwa ufanisi.

Na hivyo, mwanawe, Yothamu, alichukua nafasi. Na kulikuwa na utawala mwenza mwishoni mwa maisha ya Uzia. Lakini kwa kuwa mambo yote yalikuwa sawa, Uzia alikuwa mfalme mzuri sana wa ufalme wa kusini.

Mmoja wa bora zaidi. Nadhani watu wengine wazuri sana, kwani Biblia angalau inazungumzia mambo chanya waliyofanya, Hezekia, Yosia, Uzia, ningelazimika kuwaweka katika watatu bora kulingana na michango yao. Ndiyo? Joe Ash, hakika ningemjumuisha kama mchango chanya sana.

Mtu mwingine mzuri. Joe Ash alirithi hekalu ambalo lilikuwa katika hali mbaya sana. Aliwafanya watu wachangie hekalu, waleta fedha na dhahabu zao hekaluni, na kwa kweli alitoa mchango mkubwa kwa maisha ya jamii ambapo hekalu lilikuwa limeharibika kwa muda mrefu sana.

Ndiyo, hakika angekuwa miongoni mwa watano bora kwangu kwa upande wa michango yake chanya kwa ujumla. Hoja nzuri. Sasa katika mwaka huu mfalme Uzia anakufa, ambaye jina lake linaashiria kile tunachokiita enzi ya kitamaduni au ya dhahabu ya uandishi wa unabii.

Kumbuka, katika ufalme wa kaskazini, Amosi na Hosea ni manabii wa karne ya 8. Isaya sasa anakuja kama nabii wa karne ya 8. Mika, ambaye ni wa wakati mmoja na Isaya, anaanza huduma yake katika kipindi hiki cha wakati.

Kwa hivyo, mengi yalikuwa yakiendelea tangu wakati wa Uzia kwa miaka mingi baadaye. Na wakati huu wa maombolezo ya kitaifa, baada ya miaka 52, ambayo ilikuwa mabadiliko makubwa, mfalme alikuwa amekufa, na akasema, Nilimwona Bwana. Sasa, hii ilikuwa aina fulani ya maono ya kinabii.

Kama tunavyojua, Amosi alipata maono yake matano, Zekaria ana mfululizo wa maono manane usiku, Ezeieli alijulikana kwa maono yake ya mifupa mikavu na mambo mengine. Kwa hivyo, hii ilikuwa moja ya njia ambazo Mungu alizungumza. Na kwa hivyo, inaonekana, katika maono haya, Isaya anaangalia ndani ya hekalu.

Hatujui kama hekalu hilo lingekuwa hekalu la Yerusalemu. Wasomi wengi wanaamini labda lilikuwa hekalu la mbinguni, ambalo hekalu la Yerusalemu lilikuwa sawa na la duniani. Lakini, kwa vyovyote vile, lugha hapa inaanza kwa ugumu.

Inasema, Nilimwona Bwana, lakini Yohana 1:18 inasema, hakuna mtu aliyemwona Bwana wakati wowote. Kutoka 33:20 inasema, hakuna mtu atakayeniona na kuishi. Kwa hivyo, wazo hili la kumwona Mungu, usikaribie sana, funika macho yako, au, si kitu cha kufuatilia.

Na bado, mojawapo ya sehemu za Kiyahudi zaidi za Agano Jipya, injili ya Mathayo kwa jumuiya ya waumini wa Kiyahudi, katika Mahubiri ya Mlimani, inasema, wenye moyo safi watamwona Mungu. Ni wazi, huwezi kumwona Mungu, au hakuna mtu aliyemwona Mungu, au ukimwona Mungu, hutaishi, na bado Agano Jipya linasema utamwona Mungu, Mathayo 5.8. Ni wazi, inatumika kwa njia tofauti. Yakobo ana pambano lake la mieleka mashariki mwa Bonde la Yordani, na hilo linatokea huko Pan iel, ambapo anamwona Mungu.

Na hivyo ndivyo Paniel anavyomaanisha, uso wa Mungu, ambaye alikuwa mgeni huyu wa malaika aliyekuwa na uwezo huo wa kupigana mieleka, na pia uwezo huo wa kumpa Yakobo jina la yule anayepigana mieleka, au anayepambana, au anayeshindana na Mungu. Ni wazi, ilikuwa umbo la muda, au mwakilishi wa Mungu, aina fulani ya uwakilishi wa mfano, kwa sababu Mungu ni roho, kama Katekisimu ya Westminster inavyosema, ambaye sote tunapata chanzo chetu, msaada, na mwisho wetu. Na kwa hivyo, Mungu akiwa roho, chochote ambacho watu wanaona, tunajua kiini chake cha milele kimefichwa, na chochote ambacho mtu yeyote anaweza kudai kukiona katika maandiko kuhusu Mungu ni mtazamo wa muda tu, unaoonekana wa Mungu.

Aina fulani ya uwakilishi wa mfano, kama vile malaika wa Bwana, huja na kuzungumza kwa mamlaka ya Mungu katika Agano la Kale. Kwa hivyo, chochote anachokiona kwenye kiti hiki cha enzi ni aina fulani ya umbo la mwanadamu katika maono haya, na umbo hili la mwanadamu linaashiria uungu. Kwa hivyo, kwa muhtasari, basi, kusema umemwona Mungu, hakika inatumika kwa njia mbalimbali katika maandiko.

Kwa hivyo, kiini chake hakionekani na lazima kisionekane, lakini anaweza kuonekana katika udhahirisho mbalimbali wa utukufu wake, au katika umbo la mwanadamu. Inasema alimuona Adonai, herufi kubwa L, neno dogo, na alimwona Bwana Ram. Huyu ndiye mwanzilishi wa chuo chetu, Adonai Ram.

Alimwona Bwana Aliye Juu. Aliye Juu kwa maana ya kuinuliwa na kuinuliwa. Na neno hili Adonai, si herufi kubwa nne, si Tetragramatoni, linatumika waziwazi kwa mtawala wa kimungu, mtawala mkuu, ambaye watu wote wanamtii, na ambaye wanadamu wote wana uhusiano naye kama mtumishi.

Kwa hivyo, maono haya, ya Bwana ameketi kwenye kiti cha enzi, yanaanzisha tena mwanzo wa tofauti tutakayoiona katika sura ya 6. Kati ya mtumishi, ukitaka, na bwana. Kwa kweli, hiyo ni njia nzuri sana ya kutafsiri Adonai. Inatumika katika mahusiano ya kibinadamu ya utegemezi, au uhusiano bora kwa mtu ambaye anamtegemea na kumtegemea mwingine.

Bila shaka, zaidi katika hili, tutaona jinsi hisia yake ya dhambi inavyomshinda kwa kuzingatia huyu aliyeinuliwa sana. Tena, kuna tofauti. Hii ni mojawapo ya sura kuu katika maandiko zinazoonyesha tofauti kati ya wanadamu na yule ambaye tumeitwa kumtumikia.

Kuna tofauti ya kimaadili. Kuna tofauti katika suala la nani ni mkuu katika jambo hili na nani ni mtiifu na mtiifu kwa maana ya wito. Kwa hivyo, jina hili, Adonai, linaonyesha ukweli kwamba Mungu ndiye mmiliki wa kila mwanafamilia ya wanadamu, ikiwa ni pamoja na nabii, na anadai utii wake usio na kikomo.

Anakuja kama mtumishi mnyenyekevu katika wito huu wa kuwa nabii. Sasa, huyu ameketi kwenye kiti cha enzi, juu na kuinuliwa, usemi ule ule; kwa njia, maneno yaleyale mawili yanayopatikana hapa katika Kiebrania yanarudiwa katika 57:15 kama cheo cha Mungu wa Israeli. Kwa hivyo, hivi ndivyo alivyosema aliye juu na aliye juu.

Hivi ndivyo Ram alivyo. Na unaona katika Israeli, kuna sehemu nyingi kama, chukua mji wa nyumbani wa Samweli, Rama. Ram ana wazo hili la kuinuliwa na kuinuliwa, na hapo ndipo unapotaka kujenga mji.

Ramallah, katika Ukingo wa Magharibi, ni mji mkubwa. Kwa Kiarabu, ni ungamo tu, Mwenyezi Mungu ametukuka. Ramallah.

Kwa hivyo, ana maneno haya mawili, na baadaye yanachukuliwa kama usemi wa aliye juu na aliyeinuliwa. Ni nani anayeketi kwenye kiti cha enzi kinachotuzungumzia kuhusu enzi kuu? Vazi lake, au pindo la vazi lake, labda linaonekana kama pindo refu, refu, la vazi la harus.

Na katika ulimwengu wa kale, kadiri vazi lako lilivyowakilishwa kwa muda mrefu, ndivyo ulivyokuwa na nguvu na mamlaka zaidi. Na hata mwana wa Adamu, katika sehemu ya mwanzo ya Ufunuo, ambaye anaonyeshwa kwa hekima yake na nywele zake nyeupe kama theluji, anasema Ufunuo 1. Angalia jinsi Ufunuo unavyoingia katika udanganyifu. Ramez, kama rabi alivyoita wakati mwingine, anadokeza mambo fulani kwa neno moja tu.

Lakini huyu katika Ufunuo 1, kama mwana wa Adamu, amevaa vazi linalofika hadi miguuni pake. Angalia usemi huo mdogo, Yesu, mwana wa Adamu, ana vazi linalofika hadi miguuni pake. Wazo la urefu wa vazi, tena, linazungumzia mamlaka, linazungumzia usimamizi, linazungumzia wale waliosimamia, ambapo mavazi yaliyofupishwa zaidi na mavazi mafupi zaidi yalikuwa wale waliokuwa chini ya yule aliye na mamlaka.

Na hiyo ndiyo ufunguo, bila shaka, wa kuelewa simulizi la Yusufu, ambapo Yusufu alipokea kutoka kwa Yakobo joho refu lenye mikono. Hilo lilisababisha wivu miongoni

mwa ndugu, si kwa sababu joho hilo lilikuwa na rangi au rangi nyingi. Hei, nimepata tu kitu hiki cheupe chenye sura mbaya, lakini yeye alipata joho lenye rangi.

Hilo silo lililosababisha wivu. Urefu wa joho ndio ulioashiria uongozi miongoni mwa ndugu. Na huyu mdogo, hilo lilikuwa kubwa mno kwa ndugu wakubwa.

Sawa, kwa hivyo mfuatano huu wa joho, pindo la joho la kifalme, au sketi. Zaburi 104, mstari wa 2, Bwana anajifunika kwa nuru kama vazi. Katika hekalu hili, kuzunguka kiti cha enzi kuna maserafi.

Sasa, Kiebrania kinawaita maserafi. Kwamba ninaishia, umeona mara kadhaa, mwisho wa wingi wa kiume, kwa kawaida katika Kiebrania, si katika kila hali, lakini katika hali nyingi.

Kwa hivyo, serafi angekuwa umoja, serafi angekuwa wingi. Kulingana na tafsiri yako ya Kiingereza kwa maandishi haya, wakati mwingine watu huweka tu S kwenye serafi na kuweka S ya Kiingereza hapo. Lakini kerubi, makerubi, serafi, serafi.

Kwa hivyo, iwe ni maserafi au maserafi, ni neno lile lile. Mzizi wa serafi kwa Kiebrania unamaanisha kuchoma. Na kwa hivyo, aina hii ya malaika, kwa ufafanuzi wake, ndiye anayeungua.

Hawa walikuwa viumbe wenye mabawa, inaonekana katika umbo la mwanadamu, kwa sababu wanawakilishwa wakiwa na mikono, nyuso, miguu, na pengine huduma yao isiyoisha kuzunguka kiti cha enzi ni ile ya kumsifu Mungu, kuonyesha utukufu wake wa kimungu. Maserafi wametajwa hapa tu katika Biblia. Sasa, makerubi wametajwa mara nyingi zaidi.

Tunaanza kuelewa mada ya makerubi katika simulizi la Bustani ya Edeni. Nao, bila shaka, wanaelekea hadi kitabu cha Ufunuo. Walikuwa aina nyingine ya malaika ambao inaonekana wanaitwa kuzunguka kiti cha enzi kufunua nguvu, utukufu, utukufu, na sifa za Mwenyezi.

Ona kwamba malaika hawa wanaozunguka kiti cha enzi, ambao wako pale wakielea juu, wana mabawa haya sita. Kwa mabawa mawili, wanafunika uso. Na tuna sanaa ya kutosha kutoka kwa ulimwengu wa kale.

Hebu tumchukue Hammurabi, anayesimama mbele ya mungu jua, Shemeshi, ili kupokea sheria zake. Na hapo yuko kwenye nguzo, akikinga macho yake anaposimama mbele ya mungu jua. Kwa njia ile ile, labda, hawa wanaowaka moto kuzunguka kiti cha enzi hawakuweza kumtazama Mungu moja kwa moja.

Ona kwamba katika Kutoka, bila shaka, pamoja na Musa, kwa sababu ya mng'ao na mwangaza wa Mungu ilibidi ufunike uso wake. Kwa hivyo, aina hii ya unyenyekevu na

heshima. Unyenyekevu unaenea hadi ukweli kwamba kwa mabawa mawili kati ya haya, walifunika miguu.

Huenda ni tafsida kwa viungo vya uzazi. Usemi huu unatumika katika Agano la Kale. Waamuzi 3:24 Kukojoa ni kufunika miguu.

Hiyo ndiyo njia halisi ya kibiblia ya kuonyesha mkojo. Na, bila shaka, ukitaka kuzungumzia kuhusu nomino mkojo, basi ni maji ya miguu. Kwa kweli, usemi huo unatumika katika Isaya.

Maji ya miguu. Kwa hivyo, hii inaweza kuwa mabawa mawili yanayofunika macho, mawili yanayofunika sehemu za siri, na mengine mawili yanayotumika kuruka. Kwa hivyo, wazo hili la heshima, la utume mbele za Mwenyezi.

Na wanaita kwa njia ya antifona. Kama umewahi kusikia antifona ikiimba kanisani, ambayo ni ya huku na huko, walikuwa wakiitana, huku na huko, wakimsifu Mungu kwa njia mbadala au pengine aina ya sifa ya shukrani inayoitikia, kama si wimbo. Lakini, usiisome wimbo huo ndani yake.

Mojawapo ya hadithi kuu ambazo zimesomwa katika Biblia ni wazo kwamba malaika huimba. Ninaamini ukiangalia kila mahali ambapo malaika wametajwa, katika Maandiko, angalau, malaika hawaimbi. Wanasema.

Ghafla, kulikuwa na umati wa majeshi ya mbinguni wakimsifu Mungu na kusema maandishi ya Biblia, yanaashiria wakati wa kuzaliwa kwa Mwokozi. Labda walikuwa wakiimba, lakini neno hilo hilo linatumika kwa kusema au kusema katika maandishi ya Biblia. Labda Midrash kuhusu mambo hayo yanapoendelea.

Mojawapo ya makubwa ilitajwa katika Seder, ambapo yule aliyeongoza Seder Jumatano iliyopita usiku alisema, mbinguni, malaika wote walikuwa wakiimba wakati Farao na magari yake ya kifahari yalipokufa, mamia yao yakiuma vumbi. Na Mungu akasema, acha muziki. Kwa nini ufurahie hata katika kupinduliwa kwa adui yako? Namaanisha, hawa ni watu walioumbwa kwa mfano wa Mungu, kwa hivyo nyamaza.

Usiwe na furaha tele katika sifa zako, hata unapowashinda maadui zako. Hiyo ndiyo tabia ya asili, nadhani, ya wanadamu ni kwamba wakati mtu anapopata ujio wake, kama tunavyoita, dessert zao za haki, tunatenda kwa ushindi mkubwa kuhusu kuangamia kwao. Na bado, Mungu anasema, uwe mnyenyekevu katika ushindi wako, ikiwa utafanya hivyo, kwa sababu hawa ni wanadamu, nami sifurahii wala sifurahii kifo cha waovu.

Hivyo ndivyo nabii mwingine alivyosema. Unajua ni nabii gani huyo alikuwa? Ezekieli. Maneno mtakatifu, mtakatifu, mtakatifu si njia ya Agano la Kale ya kurejelea Utatu.

Hapa tena, tunaathiriwa na nyimbo zetu za tenzi, na wakati mwingine tunasoma nyimbo za tenzi katika maandishi ya Biblia. Katika nyimbo za tenzi za kale, hii ilijulikana kama Trisagion. Hagios inamaanisha takatifu, na Trisagion mara tatu takatifu.

Na katika Ufunuo 4:8, ikirejelea tena lugha hii katika Isaya, Isaya 4:8 inazungumzia viumbe vilivyozunguka kiti cha enzi. Kulikuwa na viumbe hai vinne. Mchana na usiku, hawakuacha kusema, bila kuimba, Mtakatifu, Mtakatifu, Mtakatifu ni Bwana Mungu Mwenyezi, aliyekuwako, aliyeko na atakayekuja.

Kwa hivyo, ni wazi, matumizi ya moja kwa moja ya nyenzo zilizo katika Isaya hapa. Katika Uyahudi, ukienda kwenye sinagogi, usemi huu, ambao ni sehemu ya masomo ya kila wiki ya ibada ya Shabbat kutoka kwa kitabu cha maombi, unaitwa Kedushah. Na mara nyingi nimewapeleka wanafunzi kwenye sinagogi, na yule anayetoa maoni ya uhariri kwa msaada wa wanafunzi wa Gordon, ambao wanajaribu kusindika kitabu cha maombi na majina ya sala, atasema, tutasoma Kedushah kwenye ukurasa fulani na fulani.

Ni Kadosh, Kadosh, Kedush, Kedushim. Tuna aina mbalimbali za maneno yanayotokana na mzizi huu wa herufi tatu, QDSH, ambao unamaanisha kuwa mbali na, kuwa tofauti na, wazo la utakatifu. Katika Uyahudi, Kedushah hii, sala hii ambayo ni sehemu ya Amidah, Amidah ni sala iliyosimama ya Uyahudi, ambayo husemwa kimya kimya na inajumuisha kile kinachoitwa baraka kumi na nane.

Kwa hivyo, ni kitulivu; ni sala inayorudiwa-rudiwa ikisimama, lakini ni sala ya kawaida katika Uyahudi. Kwa nini mara tatu? Sio kwa ajili ya Utatu kama kusudi kuu hapa. Kusudi kuu ni kwa ajili ya msisitizo.

Kurudiwa kwa vifungu vya maneno, sambamba kubwa na hili katika Yeremia, kunapatikana katika sura ya 7, mstari wa 4, ambapo watu hawakufikiria kamwe kwamba Yerusalemu ingeharibiwa, bila kujali kama hekalu lingechukuliwa na kuporwa. Na kwa hivyo, watu walikuwa wakiimba, hili ni hekalu, hekalu, hekalu la Bwana. Na unarudia hekalu mara nne.

Yeremia 7, mstari wa 4. Kwa hivyo, marudio yanataka kuisitiza jambo fulani. Na katika hali hii maalum, Mungu hana kikomo katika utakatifu wake. Mtakatifu, mtakatifu, mtakatifu hawezi kuongezwa.

Mtakatifu kwa maana ya ukamilifu wa kimungu, unaomtenganisha Yeye na sisi wenyewe, ambao tuna kikomo, ambao si wakamilifu kimaadili, lakini pia Mungu amejitenga nasi. Ana uhuru kamili kutoka kwa wale walio na dhambi. Na Yeye ni tofauti na viumbe.

Bila shaka, Paulo anasisitiza hilo katika Warumi. Watu hao katika siku Zake hawakuwa wakitofautisha Muumba na kiumbe kwa urahisi. Na hilo ni moja ya mambo tunayopaswa kuwa waangalifu sana katika dini za Mashariki, inaonekana kwangu, zenye mielekeo ya kuabudu miungu ambayo inataka kuunganisha mwanadamu na Mungu.

Na utakatifu ni ukumbusho kwamba mtu ni tofauti na, amejitenga na, uumbaji. Waebrania waliepuka ibada ya asili. Ilikuwa ni ulimwengu uliowazunguka, Wagiriki, Wakanaani. Walikuwa wanapenda sana ibada ya asili, lakini si Mungu wa Israeli.

Alikuwa hana kikomo katika utakatifu wake, tofauti na uumbaji, na bado, anawajia. Kitendawili. Sehemu kubwa ya Biblia ya Kiebrania lazima ieleweke kama kitendawili.

Pia anaelezewa kama Bwana wa majeshi au Bwana Mwenyezi. Hapa tunafikia jina letu la pili la kimungu, herufi nne kubwa kwa Bwana, Tetragramatoni, Yod-Heh-Vav-Heh, zaidi ya mara 6,800 katika Biblia ya Kiebrania, linalotumika tu kwa Mungu wa Israeli, tofauti na Adonai linalotumika kwa mke, kwa mume, mtumishi, kwa bwana, linaweza kutumika katika mahusiano ya kibinadamu, sawa na Elohim, linaweza kutumika kwa miungu ya kipagani, majaji, na hata malaika. Lakini neno hili huwa katika herufi kubwa kila wakati kwa sababu ni la kipekee; ni jina la Mungu la agano, yule ambaye ni Mungu wa milele wa uaminifu wa agano, Mungu wa kichaka kinachowaka.

Ehiyah, asher Ehiya, mimi niko mimi, au nitakuwa mimi nitakayekuwa, ambapo anajifunua kwa njia mpya, kupitia kutoka, kupitia utoaji wa sheria huko Sinai, kama Israeli wangejua kwa upanuzi wa kihistoria maana ya jina hili. Mungu wa Ibrahimu, Isaka, na Yakobo, Mungu wa kichaka kinachowaka, sasa anamjia Isaya, naye anaitwa Bwana wa zevot, anayetumika katika nyimbo zako za tenzi katika kanisa. Ngome kuu ni Mungu wetu, Bwana zabayot, jina lake, kutoka kizazi hadi kizazi, na lazima ashinde vita.

Neno hilo zabayot si upotoshaji wa Sabato, au uandishi usio sahihi katika kitabu cha nyimbo. Linamaanisha majeshi. Wakati mwingine linarejelea majeshi ya Israeli, wakati mwingine kwa jeshi lenye nyota hapo juu, kama ilivyo kwa Bwana Yesu mrembo zaidi, jeshi lote lenye nyota linalometameta, kama kitabu cha nyimbo kinavyosema.

Lakini katika hali hii maalum, inatumika kwa malaika, Mfalme katika ukamilifu wa utukufu Wake, akiwa amezungukwa na majeshi ya malaika, wanaotawala ulimwengu, kama Mwenyezi, aliyeketi kwenye kiti cha enzi, anapokea sifa, ibada, ya viumbe hawa wanaomzunguka. Dunia nzima imejaa utukufu Wake. Mungu Anayemtafuta Mwanadamu na Heschel ni wa ajabu katika mada hii: utukufu wa Mungu ni uwepo wa Mungu.

Kama mtunzi wa nyimbo alivyosema, Kila wakati ninapoona jani, au kusikia mtoto mchanga akilia, au kuona anga, najua ni kwa nini ninaamini. Kila kitu katika asili, kwa namna fulani, ni hoja ya kuwepo na uwepo wa Mungu. Uwepo wake hujaza ulimwengu, kupitia asili, kama mtunga-zaburi asemavyo, mbingu zinasimulia utukufu wa Mungu na anga la kazi yake ya mikono.

Lakini tunamjua Mungu zaidi kuliko kupitia maumbile. Tunamjua Mungu, kama Maandiko yanavyotambia, kupitia uzoefu wa Israeli kuhusu Mungu katika historia. Kwa sauti ya viumbe hawa wa malaika, miimo ya milango, na vizingiti vilitikisika, na hekalu likajaa moshi, ambayo labda inaonyesha, katika maono haya, Isaya alikuwa nje ya hekalu, labda akiangalia ndani, na anaona mtikisiko wa jengo hili.

Na imejaa moshi. Sasa, chukua maneno hayo mawili, na yanamaanisha nini katika kompyuta yako ya kibiblia, kumbukumbu yako ya kibiblia? Kutetemeka na kuvuta sigara. Unatoka wapi na mchanganyiko huo? Je, kuna mtu anayefikiri? Nzuri.

Mlima Sinai. Mahali palipokuwa na tetemeko la ardhi, mlima ulitetemeka, na inasema moshi juu ya mlima ulipanda juu kama moshi wa tanuru au tanuru. Hiyo ilikuwa wakati Mungu alipofunua uwepo wake.

Kama Kumbukumbu la Torati linavyosema, Bwana alishuka juu ya Mlima Sinai. Na hivyo, udanganyifu hapa kwamba tumeurejea kwenye Kutoka 19 na 20, kwa kile kilichotokea Sinai. Sinai ilifunikwa na moshi.

Labda udanganyifu pia kwa Yom Kippur, siku takatifu zaidi ya mwaka, na mada ni takatifu hapa. Siku takatifu zaidi ya mwaka ambapo kuhani mkuu aliingia Patakatifu pa Patakatifu. Na alichukua nini pamoja naye? Unakumbuka? Aliingia Patakatifu pa Patakatifu akiwa na uvumba.

Na hilo linaunda, bila shaka, moshi. Na hivyo, udanganyifu ni mwingi. Ikiwa ndivyo ilivyo, basi, juu ya safina na makerubi, Mungu alifikiriwa kuwa ameketi kwenye kiti cha enzi.

Kwa hivyo, tuna udanganyifu mwingine hapa. Mistari ya 1-4 inazingatia kumwona Bwana. Sasa, kuna mabadiliko.

Mstari wa 5-8, baada ya kumwona Bwana, anajiona mwenyewe. Na baada ya 5-8, atauona ulimwengu atakapopata utume wake na kutambua jinsi mambo yatakavyokuwa magumu. Kwa hivyo, baada ya 1-4 kumwona Bwana, sasa kwa upande mwingine, anajiangalia na kusema, Ole wangu.

Dhana hiyo inaonekana kuwa ni wazo la kumuona kwa namna fulani huyu ambaye ni wazi ni Mungu wa Israeli ameketi kwenye kiti cha enzi na labda wazo hili la kumwona Mungu na bado anaishi. Lakini, ole huu anaouelezea unaweza pia kuzungumzia mara

moja tofauti kati yake mwenyewe, mtazamaji, na tofauti hiyo kati yake mwenyewe, tofauti ya kimaadili kati ya Mtakatifu wa Israeli, kama alivyoelezwa kwingineko katika kitabu, na Nabii mwenyewe. Na hivyo, mara moja, anasema, Nimepotea, nimekatiliwa mbali, nimeharibika, nimeharibiwa kwa sababu mimi ni mtu mwenye midomo michafu.

Kwa maana macho yangu yamemwona Mfalme. Sasa, hapa kuna tofauti. Unabii unaanza hapa katika sura ya 6 katika mwaka ambao Mfalme Uzia alikufa.

Kuna tofauti kati ya Mfalme Uzia, ingawa alikuwa mkuu, na kukuona Wewe ukiwa na herufi kubwa K. Ha-Meleki, Mfalme. Mojawapo ya sehemu chache katika Biblia ya Kiebrania ambapo Mungu wa Israeli anaelezewa kama Mfalme. Martin Buber, ambaye, pamoja na Heschel, pamoja na Wayahudi wawili wakubwa wa karne ya 20, akiwa na ushawishi kama wanatheolojia kwa Wayahudi na Wakristo, anasema historia ya Israeli inaelezewa kama hadithi ya ufalme wa Mungu wa Israeli.

Ukuu wake. Na unaposikia Sala ya Bwana, kilio cha pamoja cha watu wa Mungu, ufalme wako uje, utawala wako, utawala wako, utawala wako, bado uko katika sala ya sinagogi, ambayo huhitimisha kila ibada, ambayo huita utawala na utawala wa Mungu juu ya dunia hii na nguvu zote na maovu ambayo yanahitaji kutii utawala huo na utawala huo.

Kwa hivyo, wazo hilo la kutawala, kutawala, kuchukua jukumu. Macho yangu yamemwona Mfalme. Mfalme wa Wafalme.

Na kwa hivyo, ataitwa kutangaza ujumbe wa Mfalme huyo. Mawazo machache ya mwisho, nami nimemaliza. Kwa hivyo, mmoja wa maserafi anachukua kaa la mawe kutoka madhabahuni.

Marabi wanasema kwamba kugusa midomo ya Isaya labda ni ishara ya msukumo wa kinabii. Kugusa midomo. Hakika, katika Isaya sura ya 1, una kitu kama hicho.

Katika Yeremia 1:9 inasema, Bwana alinyoosha mkono wake, akagusa kinywa changu, akaniambia, Sasa nimetia maneno yangu kinywani mwako. Ambayo kwa mfano inaweza kuwakilisha msukumo wa kimungu au Mungu akija kwa nabii na kusema, Wewe utakuwa msemaji wangu. Yanatoka kinywani mwako, nawe utasema neno langu.

Wengine wanaona moto hapa kutoka madhabahuni, ukija na kugusa midomo yake. Moto hufanya nini? Moto, kwa ujumla, hutakasa katika Maandiko. Hutakasa chuma.

Huondoa takataka. Kutajwa kwa madhabahu hapa labda kunatukumbusha upatanisho au msamaha. Moto pia unaweza kumaanisha Roho Mtakatifu siku ya Pentekoste kama ndimi za moto.

Moto ni ishara ya Mungu. Moto, chombo cha moto kinachotoa moshi, huja pamoja na kukata wanyama. Wakati wa agano la Ibrahim ulikumbusha uwepo wa Mungu kama moto wa kichaka kinachowaka moto na kadhalika.

Kwa hivyo, labda moto hapa unaweza pia kumaanisha Roho Mtakatifu, ambaye angekuwa ndiye ambaye, katika kisa cha Isaya, angekuwa chanzo cha matamshi yake ya kinabii. Kwa vyovyote vile, kizuizi chochote ambacho angeweza kuwa nacho kitatakaswa. Na moto unatukumbusha ukweli kwamba Mungu atagusa kinywa chake na midomo yake na kutoa maneno anayohitaji.

Na kwa hivyo, yuko tayari kufanya mapenzi ya Mungu. Ni nani atakayetutumikia? Sio dokezo la Utatu. Nadhani labda viumbe vya malaika vinavyozunguka kiti cha enzi.

Huu ndio mhariri, sisi. Mababa wa kanisa walikuwa na hamu kila wakati ya kusoma maana ya Utatu katika Biblia ya Kiebrania. Lakini katika ulimwengu wa ushirikina, nadhani jambo la mwisho ambalo Mungu alitaka litokee ni ukweli kwamba Mungu ni watatu.

Na ingawa Baba, Mwana, na Roho Mtakatifu wanaweza kupatikana katika Biblia ya Kiebrania katika sehemu tofauti, nadhani sisi hapa ina maana zaidi katika kurejelea mahakama ya mbinguni ya Maserafi. Inaweza pia kuwa wingi wa ukuu, ambapo wakati mwingine wingi hutumika tu kwa kitu kinachoinua au kutenganisha na kujitokeza. Na kuna baadhi ya maneno haya katika Biblia ya Kiebrania ambayo yamewekwa katika wingi ili kuyaandika kwa italiki.

Elohim ni mmoja. Mayim, maji, ni mmoja. Chaim, neno la uzima, ni mmoja.

Shemayim, neno linalomaanisha mbingu, ni moja. Kwa hivyo, wingi wakati mwingine unaweza kutumika tu kwa kitu ambacho kinapaswa kujitokeza. Kwa hivyo, labda sio Utatu hapa.

Tutasafiri huko wakati mwingine na kukamilisha kamisheni. Asante.

Huyu ni Dkt. Marv Wilson katika mafundisho yake kuhusu Manabii. Huu ni kipindi cha 26, Vifungu Vilivyochaguliwa vya Isaya, Sehemu ya 1.